

KOHTUNIKE XVIII KORRALISE TÄISKOGU PROTOKOLL

Tartus, 8. veebruaril 2019

Täiskogule eelnes 7. veebruaril 2019 Riigikohtu esimehe vastuvõtt hotell Lydia Sündmuskeskuses, kus anti üle kohtute aumärgid.

Kohtute aumärgi ja tänumärgi väljaandmise komisjon koosseisus esimees Viive Ligi, liikmed Mati Kartau, Elle Kask, Ulvi Loonurm, Silvi Maiste, Teet Olvik, Ülle Polluks, Julia Vernikova ja Helgi Vinni otsustas kohtute aumärgi ja kohtute tänumärgi statuudi punkti 7 alusel

- 1) tunnustada kohtute aumärgiga pikaajalise laitmatu töö ja silmapaistvate saavutuste eest kutsetöös Tallinna Ringkonnakohtu kohtunikku Meelika Aavat ja

- 2) tunnustada kohtute aumärgiga eriliste teenete eest Eesti õigus- ja kohtusüsteemi arendamisel endist Riigikohtu esimeest ja Euroopa Kohtu kohtujuristi Priit Pikamäed.

Täiskogu algas 8. veebruaril 2019 kell 09.30 V spaahotelli konverentsikeskuses.

Juhatas: Villu Kõve, Riigikohtu esimees.

Protokollis: Ene Pellja, Riigikohtu üldosakonna juhataja.

Täiskogul osalenud kohtunike nimekiri on lisatud protokollile (lisa nr 2).

Teised kohal viibinud: Jüri Adams, Tiina Ereb, Mall Gramberg, Tamara Hristoforova, Ülle Jänes, Küllike Jürimäe, Karin Kalmiste, Priit Kama, Jaan Kartau, Lea Kivi, Maris Kuurberg, Madis Kägu, Lembit Käis, Irma Külavee, Margit Lauri, Valeria Lebedeva, Karin Leichter, Toomas Lillsaar, Kaidi Lippus, Külli Luha, Uno Lõhmus, Ülle Madise, Lauri Madise, Mare Merimaa, Madis Metelitsa, Jaano Odar, Jüri Paap, Viljar Peep, Kätlin Piho, Priit Pikamäe, Igor Pütsep, Ene Randmäe, Mart Reino, Urmas Reinsalu, Marilin Reintamm, Liina Reisberg, Leo Sarnet, Mai Saunanen, Mariliis Segasaar, Maie Seppo, Lagle Zobel, Marge Tamme, Silvia Truman, Andraš Tšitškan, Signe Usar, Kaie Uusen, Hannes Vallikivi, Triinu Vernik.

Riigikohtu esimees Villu Kõve teatab, et täiskogu alguseks on registreerunud 142 kohtunikku.

Villu Kõve teeb teatavaks täiskogu sekretariaadi koosseisus: Liis Lindström, Margreth Adamson, Liis Ehrminger, Liis Tuulik, Kadri Krebstein, Kadri Nõmm, Ene Pellja, Piret Raadom, Kerdi Raud, Signe Rätsep ja Kristel Siimula-Saar.

Sekretariaadi vastu taandusi ei ole.

Villu Kõve: Varem jagatud päevakorda ei ole muudatusi tehtud. Kas kellelgi on päevakorra osas täiendusi? Kas keegi on väljasaadetud päevakorra kinnitamise vastu?

Vastuhääli ei ole.

OTSUSTATI: Kinnitada päevakord. Kohtunike täiskogu on rakendatud.

Kinnitatud päevakord:

9.45–10.45 **Riigikohtu esimehe ettekanne õigus- ja kohtusüsteemi arengust**
(KS § 38 lg 3 p 1)

Villu Kõve, Riigikohtu esimees

Justiitsministri ettekanne õigus- ja kohtusüsteemi arengust

(KS § 38 lg 3 p 1)

Urmas Reinsalu, justiitsminister

10.45–11.15 **Kohtunike eetikakoodeksi ja kohtunike täiskogu kodukorra muutmine**

Priit Pikamäe, Euroopa Kohtu kohtujurist, endine Riigikohtu esimees

Omaavalitsusorganite kandidaatide tutvustamine

- I astme kohtunikust liige distsiplinaarkolleegiumisse,
- I astme kohtunikust liige kohtunikueksamikomisjoni,
- I astme kohtunikust asendusliige kohtute haldamise nõukotta,
- eetikanõukogu esimese koosseisu liikmed

11.15–12.00 *Kohvipaus ja omaavalitsusorganite valimine*

ETTEKANDED

„KOHUS JA KOHTULAHEND“

12.00–12.30 **Kohtulahend kui tarbetekst**

Kersti Lepajõe, Tartu Ülikooli maailma keelte ja kultuuride kolledži direktor

12.30–13.00 **Võõrastele seisukohtadele tuginemine kohtulahendis – viidata või mitte?**

Sten Lind, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik

13.00–13.30 **Kohtulahendite struktuur ja otsingusüsteemid**

Evert Nõlv, ettevõtte ExtendLaw asutaja

13.30–14.30 *Lõuna*

14.30–16.00 **Paneeldiskussioon**

Nõuded kohtulahendile kiiresti muutavas maailmas

Arutelu juhatab Viru Maakohtu kohtunik **Heili Sepp**, osalevad Tallinna Halduskohtu kohtunik **Kadriann Ikkonen**, Harju Maakohtu kohtunik **Peeter Pällin**, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik **Triin Uusen-Nacke**, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik **Kaupo Paal** ja riigikohtunik **Hannes Kiris**

16.00–16.15 **Valimistulemuste kuulutamine**

Riigikohtu esimehe lõpusõnad

TÄISKOGU ISTUNGI KÄIK

1. Riigikohtu esimehe Villu Kõve ettekanne (lisa nr 3)
2. Justiitsminister Urmas Reinsalu ettekanne (lisa nr 4)
3. Kohtunike eetikakoodeksi ja kohtunike täiskogu kodukorra muutmine (lisa nr 5)

Priit Pikamäe, Euroopa Kohtu kohtujurist, endine Riigikohtu esimees

Kohtunikke eetikakoodeksi ja kohtunike täiskogu kodukorra muutmine

Priit Pikamäe teeb ülevaate kohtunike eetikakoodeksi ajakohastamise protsessist ning kohtunike täiskogu kodukorra muutmise ettepanekutest eetikanõukogu moodustamise kohta.

Villu Kõve tänab töögruppi. Küsib, kas saalist on küsimusi, märkusi või üldiseid tähelepanekuid eetikakoodeksi või täiskogu kodukorra muutmise kohta enne, kui hakatakse hääletama.

Saalist küsimusi, ettepanekuid ei ole.

Villu Kõve paneb plokkide kaupa muudatused hääletamisele. Kõigile on oranžid mandaadid välja jagatud. Kes on poolt, tõstke mandaadid üles ja hoidke niikaua üleval kui lubatakse alla lasta, need loetakse kokku. Hääletusele pannakse:

1. Kohtunike eetikakoodeksi p 16 muutmine ja p 22 kehtetuks tunnistamine – 132 poolthäält. Vastuhääletust ei korralda. See muudatus on heaks kiidetud.
2. Kohtunike eetikakoodeksi p 32 muutmine – 133 poolthäält. Läheb eetikakoodeksisse.

Villu Kõve teeb ettepaneku, et ratsionaalne on panna koos hääletusele neljas punkt, mis puudutab tervikuna eetikanõukogu täiendusi ja kohtunike täiskogu kodukorra muutmise punktid 2, 3, 4 on omavahel seotud punktid ja käivad eetikanõukogu rakendamise kohta. Saalist vastuväiteid ei ole.

3. Kes toetab eetikakoodeksis uut alajaotust eetikanõukogu loomise kohta, p-des 33–40, ja kes toetab vastavalt kohtunike täiskogu kodukorra muudatusi §-s 9, § 9² lisandumist ja § 11 viidete muutmist 2–4, kokkuvõtlikult kohtunike eetikakomisjoni loomist – 127 poolthäält.

Veel on jäänud üks täiendus, mis puudutab kohtunike täiskogu kodukorra § 9 lg 1 p 6, mis puudutab kohtuniku eksamikomisjoni liikmete määramist Riigikohtu liikmete osas.

4. Kes toetab muudatust, et edaspidi valib täiskogu ainult alamaastme kohtute esindajad kohtunikueksami komisjoni – 131 poolthäält, järelikult see muudatus on vastu võetud.

Kõik muudatused on ettepanud kujul heaks kiidetud.

Liis Lindström tutvustab omavalitusorganite valimise korda.

Andrus Miilaste (Tartu Maakohtu kohtunik) küsib: kohtute esimehed teostavad distsiplinaarvõimu alluvate üle. Kas on eetilise, et uude valitavasse eetikanõukogusse kuulub kohtu esimees? Olen ise prokuratuuri distsiplinaarkomisjonis olnud üle 10 aasta ja ma tean, et prokuröridel on olemas eetikakomisjon ja kui eetikakomisjon ise otsustusele ei jõua, siis suunab asja distsiplinaarkomisjoni. Kui eetikanõukogus on see sama esimees, kes teostab distsiplinaarvõimu, on tal olemas eetikanõukogu seisukohad, mille järgi ta saab otsustada, kas läheb selle asjaga edasi või ei lähe. Võib-olla Meelis Eerik räägiks sellest.

Meelis Eerik vastab: mina olen Harju Maakohtu esimees ja kandidaat kohtuniku eetikanõukogusse ning kohtunike eetika õppejõud. Minu kandidatuuri esitas kohtunike ühing ja tekkis sama küsimus. Kuna eetikanõukogu on nõuandev organ, siis ka esimees vajab nõu. Sageli vajab esimees veel tihedamini nõu kui kõik teised. Eetikavastasust mina antud juhul ei näe, aga probleemi püstitusest saab täiesti aru.

Liis Lindström küsib, kas küsimus sai ammendava vastuse. A. Miilaste jaatab.

Kell 11.21 kuulutatakse hääletamine avatuks.

11.21–12.00 Kohvipaus ja omavalitsusorganite valimine

4. Kohtulahend kui tarbetekst.

Kersti Lepajõe, Tartu Ülikooli maailma keelte ja kultuuride kolledži direktor (lisa nr 6).

5. Võõrastele seisukohtadele tuginemine kohtulahendis – viidata või mitte?

Sten Lind, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik (lisa nr 7).

6. Kohtulahendite struktuur ja otsingusüsteemid.

Evert Nõly, ettevõtte ExtendLaw asutaja (lisa nr 8).

13.30–14.30 Lõuna

7. Paneeldiskussioon. Nõuded kohtulahendile kiiresti muutavas maailmas.

Arutelu juhatab Viru Maakohtu kohtunik **Heili Sepp**, osalevad Tallinna Halduskohtu kohtunik **Kadriann Ikkonen**, Harju Maakohtu kohtunik **Peeter Pällin**, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik **Triin Uusen-Nacke**, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik **Kaupo Paal** ja riigikohtunik **Hannes Kiris**.

Paneelis arutletakse teemal, kes on lahendi adressaadid, mis on lahendi eesmärk ja kuidas lahendist aru saada. Samuti kuidas ja kellele peaksid lahendid olema mõistetavad ning milliste nüansside ja muude arengutega peaksime arvestama.

16.00–16.15 Valimistulemuste kuulutamine

Liis Lindström teeb teatavaks valimistulemused ja loeb ette hääletusprotokolli (lisa nr 1).

- 1. Kohtute haldamise nõukoda.** Valituks osutus asendusliige I astmest Sepp Heili.
- 2. Distsiplinaarkolleegium.** Valituks osutus liige I astmest Mõistlik Piret.
- 3. Kohtunikueksamikomisjon.** Valituks osutus liige I astmest Sullin Kadri.
- 4. Kohtunike eetikanõukogu.** Valituks osutusid liikmed Jõks Henn, Lõhmus Uno, Pikamäe Kaire, Eerik Meelis.

Viiendat kohtunike eetikanõukogu liiget ei saa välja selgitada häälte arvu järgi, kuna Tiit Kullerkupp ja Mare Merimaa said võrdsel arvul hääli. Kohtunike täiskogu kodukorra (edaspidi kodukord) § 16 lõike 2 teise lause järgi osutub häälte võrdsuse korral valituks kandidaat, kellel on pikem kohtunikustaaž. Kohtunikustaaži võrdsuse korral valitakse liige liisuheitmise teel (kodukorra § 16 lõike 2 kolmas lause). Kuna Tiit Kullerkupp on ametis olev kohtunik ja Mare Merimaa endine kohtunik, ei saa kohtunikustaaži valituks osutumisel aluseks võtta. Riigikohtu esimees tegi kohtunike täiskogule ettepaneku valida eetikanõukogu viies liige liisuheitmise teel. Kohtunike täiskogu nõustus Riigikohtu esimehe ettepanekuga.

Liisuheitmine toimus kohtunike täiskogul osalejate ees pärast valimistulemuste väljakuulutamist. Sekretariaadi liige näitas täiskogul osalejatele, et valimisurn on tühi. Seejärel asetas sekretariaadi liige valimisurni rullikeeratult kaks sedelit, millest ühele oli märgitud Tiit Kullerkupu ja teisele Mare Merimaa nimi, näidates sedeleid eelnevalt täiskogul osalejatele. Euroopa Kohtu kohtunik Küllike Jürimäe võttis valimisurnist sedeli, millel oli märgitud Tiit Kullerkupu nimi. Seega osutus kohtunike eetikanõukogu liikmeks valituks Tiit Kullerkupp.

Kohtunike eetikanõukogu moodustamisel valib kohtunike täiskogu nõukogusse kolm liiget kolmeks aastaks ja kaks liiget kaheks aastaks, sealjuures otsustatakse mandaadi kestus liisuheitmise teel (kohtunike eetikakoodeks punkt 40).

Kohtunike eetikanõukogu liikmete volituste pikkus selgitati liisuheitmise teel järgmiselt. Sekretariaadi liige asetas iga nõukogu liikmeks valitud kandidaadi nimega sedelid rullikeeratult valimisurni, näidates eelnevalt sedeleid täiskogul osalejatele. K. Jürimäe võttis kolmeaastase volitustega nõukogu liikmete väljaselgitamiseks valimisurnist kolm sedelit. Sedelitel olid märgitud järgmised nimed: Tiit Kullerkupp, Henn Jõks ja Kaire Pikamäe. Seega on kohtunike eetikanõukogu liikmete volituste kestus järgmine:

Volituste kestus 3 aastat: Jõks Henn, Pikamäe Kaire, Kullerkupp Tiit.

Volituste kestus 2 aastat: Lõhmus Uno, Eerik Meelis.

Villu Kõve tänab kõiki ettekandjaid ja osalejaid.

Kohtunike XVIII täiskogu lõppes kell 16.15

(allkirjastatud digitaalselt)

Villu Kõve

täiskogu juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Ene Pellja

protokollija